

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 40 ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1999

Η ΣΥΝΟΡΙΟΦΥΛΑΞΗ ΚΑΤΑΝΤΗΣΕ ...ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Κυριακή μεσημέρι, τέλος "ωραρίου" τηςπρωινής "βάρδιας" των συνοριοφρουρών μας και σύναξη στο Χάνι Δελβινάκι! Εφτά τζίπ συγκεντρώθηκαν από τις "έδρες" των Τμημάτων στο Χάνι για να μεταφέρουν τις ...βάρδιες αυτής της "φάμπρικας" και να παραλάβουν την επόμενη που μόλις έφθασε από τα Γιάννενα με τοΤουριστικό πούλμαν της Αστυνομίας γιά να τους πάνε στο Δελβινάκι και την Καστανή όπου είναι οι "έδρες" των Συνοριοφρουρών! Αυτή είναι η κατάντια του νέου θεσμού της Συνοριακής Φύλαξης! Τουρισμός γίνεται τελικά, κι' ας μας συγχωρέσουν τα νέα παιδιά και τα κορίτσια, γιατί με τέτοιες βάρδιες με προκαθορισμένα ωράρια και με γενική απομάκρυνση από τα σημεία στήριξης και φύλαξης των συνόρων, υποτίθεται, που γνωρίζουν καλά, πολύ καλά, τα δίκτυα των λαθρομεταναστών, δεν είναι τακτική φύλαξης συνόρων. Με αυτή την "τουριστική" μέθοδο φύλαξης των συνόρων δεν έχουν έννοια οι ΕΔΡΕΣ των τμημάτων αφού, ουσιαστικά, μία είναι η έδρα της Συνοριοφρουράς και αυτή είναι τα Ιωάννινα, όπου ασφαλώς και κάποιοι συνοριοφρουροί, χρεωμένοι στα σύνορα δεν τόχουν κουνήσει από τα Ιωάννινα και πιθανόν να μη γνωρίζουν κατά πού πέφτουν τα σύνορα

και πού είναι η ...Κοκκάλα! Και οι ΕΔΡΕΣ δεν έχουν νόημα και τά οικήματα που μισθώθηκαν για την στέγαση γραφείων και καταλυμάτων δεν είναι απαραίτητα και ο εξοπλισμός αυτών ήταν αδικαιολόγητος. Ακόμη αυτή η δαπάνη για το πήγαινε-έλα τζίπ και πούλμαν στο Χάνι Δελβινάκι αποτελεί μία προκλητική σπατάλη που την πληρώνουν βέβαια οι Έλληνες ενώ έχουν επιβαρυνθεί ήδη με μία συνοριοφύλαξη που έχει καταντήσει, με αυτά που γίνονται, ένας τουρισμός, με την Αστυνομική Διεύθυνση να λειτουργεί σαν γραφείο Τουρισμού. Με αυτή τη διαπίστωση της "τουριστικής" λειτουργίας της Συνοριοφρουράς ενισχύεται η άποψη εκείνων που υποστηρίζουν ότι οι Συνοριοφρουροί δεν έχουν και δεν πρόκειται να αποκαταστήσουν μια επικοινωνία με τις τοπικές κοινωνίες, δεν θα ενσωματωθούν μαζί τους έστω κι' αν η σύμβαση είναι πενταετής, δεν θα γνωρίσουν ποιούς φυλάνε και τελικά είναι ΞΕΝΟΙ στην περιοχή και θεωρούν αυτή τη δουλειά, μία προσωρινή παρένθεση της ζωής τους σταΙωάννινα. Ενώ οι αλβανοί λαθρομετανάστες γνωρίζοντας τις...βάρδιες και τα καθημερινά τουριστικά τουςχούγια, θα συνεχίζουν να εισβάλλουν και να επανέρχονται όπως και συμβαίνει.

ΑΛΛΟΥ ΦΤΙΑΧΝΟΥΝ ΔΡΟΜΟ ΚΙ ΕΔΩ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ ΑΚΟΜΗ Η ΜΕΛΕΤΗ

Αλλού δουλεύουν και εδώ φαίνεται πως μας ...δουλεύουν και κανείς δεν ανηδρά έστω και γιά τα μάτια και γιά την τιμή του Πωγωνίου. Υπεγράφη λοιπόν το Προεδρικό Διάταγμα με το οποίο : Η Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων μελέτης και κατασκευής Μεγάλων Έργων Δυτικής Ελλάδας (ΕΥΔΕ/ΜΕΔΕ) αναλαμβάνει το έργο: "Νέος κάθετος οδικός άξονας (Ηγουμενίτσα - Σαγιάδα - Μεθοριακός Σταθμός Μαυρομματίου), σύνδεσης Λιμένα Ηγουμενίτσας και Εγνατίας Οδού με τον Μεθοριακό Σταθμό Μαυρομματίου (ελληνοαλβανικά σύνορα). Εκεί λοιπόν στη Σαγιάδα τελειώνουν με το πρόγραμμα της λειτουργίας και σύνδεσης του Μεθοριακού Σταθμού και ο ομόλογος των Δρυμάδων, που είναι στην ίδια διακρατική συμφωνία, ακόμη δεν μελετήθηκε! Και ο εμπαιγμός έρχεται από την Νομαρχία Ιωαννίνων, όπου αρκετοί Νομαρχιακοί Σύμβουλοι που κατάνονται ή έχουν στενούς δεσμούς με το Πωγωνί, με μία απόφαση που πάρθηκε στη Νομαρχιακή Επιτροπή. Η Ν.Ε. στην τελευταία της συνεδρίαση ενέκρινε την προμελέτη για την μελέτη και προέγκριση χωροθέτησης και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των οδών Μέρτζιανη - Γεφυρά Μπουραζάνι-Κόνιτσα - Σταυροσκιάδι - Δρυμάδες- Σύνορα καθώς και έγκριση της συνέχισης της μελέτης στο επόμενο στάδιο της οριστικής μελέτης. Δεν χρειάζονται εξηγήσεις για το τι σημαίνει: "προμελέτη για την μελέτη και προέγκριση χωροθέτησης"! Ζησε μάη μου....

ΑΝΑΔΙΑΤΑΞΗ ΣΤΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ ΜΑΣ

Μετά την κατάργηση του Ταχυδρομικού Γραφείου Βήσσανης και την εφαρμογή του σχεδίου "Καποδίστριας" έγιναν κάποιες αναδιατάξεις στην υπαγωγή των χωριών στα Ταχυδρομεία. Η Βήσσανη, η Λίμνη και το Κρυονέρι υπάγονται στο Ταχυδρομικό Γραφείο Δελβινάκιου με Κωδικό

44002. Στο Ταχυδρομικό Γραφείο Κεφαλοβρύσου με κωδικό 44006 υπάγονται τα χωριά: Κεφαλόβρυσο, Αγ. Κοσμάς, Βασιλικό, Κάτω Μερόπη, Παλαιόπυργος, Μερόπη, Κακόλακκος, Ρουψιά και Ωραιόκαστρο.

Ας το έχουν υπόψη τους οι χρησιμοποιούντες τις ταχυδρομικές υπηρεσίες για την εξυπηρέτησή τους.

Ας έχουν επίσης και οι ταχυδρομικοί υπάλληλοι στη σκέψη τους και τους κατοίκους των μικρών χωριών για να πραγματοποιούν όλα τα προγραμματισμένα δρομολόγια γιατί, και αν δεν έχουν αντικείμενα προς διανομή μπορεί να τους χρειάζονται εκείνοι, οι περισσότεροι οι ηλικιωμένοι. Να μη ξεχνούν μία παλιά παράδοση των Ταχυδρομείων και των ταχυδρομικών: "το ταχυδρομείο πρέπει να φθάσει".

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΟΧΙ

Μέρες πούνε τον Οκτώβρη, μέρες μνήμης και εορτασμού του μεγάλου εκείνου αγώνα και της μεγάλης εκείνης θυσίας, δεν πρέπει, οι Πωγωνήσιοι, να λησμονούμε την συμβολή των προγόνων μας που βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή του πολέμου. Το Τάγμα Δελβινάκιου, το Τάγμα των Πωγωνησίων, έδωσε τις πρώτες μάχες, εκεί δίπλα στα σπίτια, στις πατρογονικές εστίες. Ήταν ένα ιστορικό προνόμιο για τους προγόνους μας, η παρουσία τους αυτή στην πρώτη γραμμή την ημέρα εκείνη. Χρέος μας να τους θυμούμαστε και να τους τιμούμε. Και να αισθανόμαστε και μείς υπερηφάνεια και για αυτούς και για τους άμαχους τότε προγόνους μας που δοκίμασαν την πρώτη κατοχή με εγκαρτέρηση, γιά να υποδεχθούν πρώτοι αυτοί τους προελαύνοντες στρατιώτες νικητές και τους δικούς τους του Τάγματος. Ας μη λησμονούμε αυτή την ιστορική προνομία του Πωγωνίου και των Πωγωνησίων.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

Αναμνήσεις από μία χαμένη ...ασφάλεια

Ξεκίνησε από τα Γιάννενα, κάπως πρωί, λίγο μούσγκωμα θα λέγαμε, γιά το Δελβινάκι και μετά γιά το χωριό της, την Χαραυγή, την παλιά Βάλτιτσα. Την εξυπηρέτησε κάποιο ιδιωτικό αυτοκίνητο συμπατριώτη που θα πήγαινε στην ίδια διαδρομή. Ο δρόμος στη γνωστή του κατάσταση και το δρομολόγιο ευκαιρία γιά κουβέντα. Μετά το Καλπάκι, όπου συνάντησαν και τους αστυνομικούς του ελέγχου λαθρομεταναστών, η συζήτηση γύρισε στην κατάσταση των συνόρων. Η περιγραφή βέβαια είναι γνωστή, τα περισσότερα επίσης και τα γεγονότα με την σειρά έμπαιναν στην κουβέντα. Ήταν και κάποιες ηλικίας η Βαλτιστινιά και είχε να μολογήσει πολλά. Και είχε και μαζεμένα πολλά από την σημερινή κατάσταση γιά να κάνει εύκολα την σύγκριση. Αναπόλησε, σύγκρινε και ξέσπασε. Τα είπε όλα, όλα αυτά που κάθε μέρα συζητούν στα χωριά, αλλά κανείς δεν θέλει να τα ακούσει, γιατί δεν μπορούν να νοιώσουν έναν πολίτη που χάνει έτσι στα καλά καθού-

μενα την ησυχία του και μία ποιότητα ζωής, όπως συνθίζεται συχνά να λέγεται τα τελευταία χρόνια. Θα μπορούσαμε να γράψουμε πολλά από αυτά που είπε η Βαλτιστινιά γυναίκα. "Αρπάξαμε" όμως μία πολύ χαρακτηριστική ιστορία που λέει πολλά. Θα λέγαμε πως τα λέει όλα γιά την σημερινή κατάσταση. Τα είπε καθώς περνούσαν την λίμνη της Ζαραβίνας, αυτό το μοναδικό στολίδι του Πωγωνίου. Αχ εδώ κάποτε φθάναμε ξημερώματα καθώς πηγαίναμε με τα ζώα φορτωμένα πατάτες, σούκα και ζαρζαβατικά να τα πουλήσουμε στα Δολιανά και στον Παρακάλαμο. Κοπέλες ξεκινούσαμε από τη Βάλτιτσα παρέες παρέες νύχτα μούσγκα

και φτάναμε με το χάραμα εδώ στη λίμνη. Τόχαμε και γιά σημάδι γιάτί ο δρόμος ήταν μακρύς και οι ώρες πολλές που περνούσαμε, γιάτί σκεπτόμασταν και την επιστροφή. Εδώ στη λίμνη κάναμε και μία στάση να πάρουμε μία ανάσα. Μοναχές οι κοπέλες, δεν φοβόμασταν τίποτε κι' ας είχαμε τραβήξει τόσα και τόσα κι' ας ήταν τόσα δύσκολα εκείνα τα χρόνια. Όμως είχαμε ησυχία και αποφασίσαμε να κάνουμε μόνες μας τόσο μεγάλα ταξίδια με τα πόδια. Περιπατούσαμε και τραγουδούσαμε και γελούσαμε και δεν σκεπτόμασταν πως μπορούσε να μας συμβεί κάτι στον δρόμο. Αχ, τι να πούμε τώρα; Τι να πούμε που δεν μπορούμε

να πάρμε μέρα μεσημέρι στον κήπο μας και στο μαντρί μας; Αλλά και μέσα στο σπίτι μας δεν ησυχάζουμε. Κλειδώνουμε πόρτες και παράθυρα κι' έχουμε την έγνοια μη φανεί κάποιος στην πόρτα μας. Το πρωί φωνάζουμε η μία την άλλη, όσες είμαστε και μόνες, γιά να δούμε αν είμαστε καλά. Είμαστε σαν φυλακισμένες. Αχ, πώς χάσαμε έτσι την ησυχία μας; Βλέπουμε τους αλβανούς να περνάνε τα ρουμάνια μας δίπλα στο χωριό και μία μας πιάνει ο φόβος και μία λέει, αντε έφυγαν κι αυτοί από μας ας πάνε πα-ρακάλαμο. Καμιά φορά τους δίνουμε κανένα κομμάτι ψωμί να συνεχίσουν να μη σταθούν στον τόπο μας. Αυτά και άλλα πολλά είπε η Βαλτιστινιά γιά τη ησυχία που χάθηκε γιά το τραγούδι που σταμάτησε. Εμείς εδώ, στις μικρές σελίδες της "Φωνής" μας καταγράφουμε αυτό το χρονικό, μήπως και φτάσει κάποιου αυτή η πνιγμένη φωνή από τα χωριά μας που γίνεται, ένα σύγχρονο μολόγι του Πωγωνίου.

Κων. Χρ. Κωστούλας

Βράβευση μαθητών - μαθητριών

Οι αριστείοι μαθητές και μαθήτριά του Γυμνασίου - Λυκείου Πωγωνιανής

1. Τζούμπας Άρης
2. Κώπης Εμμανουήλ
3. Μπειντούλα Φλορεντία

έλαβαν ως βραβείον χρηματικό ποσό από τον Φιλεκαπαιδευτικό-Λαογραφικό-Πολιτιστικό Σύλλογο Πωγωνιανής "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" από δωρεά που είναι κατατεθειμένη για αυτό το σκοπό. Είναι θεσμός που καθιερώθηκε κάθε χρόνο για τους αριστεύοντες μαθητές.

Από το Δ.Σ. του Συλλόγου
Γ. Παράσχος

Δωρεά

Η Πωγωνιανή το ΚΑΠΗ και ο Φιλεκαπαιδευτικός Λαογραφικός και Πολιτιστικός Σύλλογος Πωγωνιανής ευχαριστούν θερμά τους Αδελφούς Καναβού για τη δωρεά καρεκλίων, για τις ανάγκες του χωριού Πωγωνιανής, του ΚΑΠΗ και του Συλλόγου. Τέτοιες πράξεις πέραν των φιλανθρωπικών τους διαστάσεων αποτελούν πράξεις συμμετοχής στην προσπάθεια των τοπικών αρχών κάτι που είναι ζωτικής σημασίας για τον τόπο.

Γ. Π.

ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΡΑΚΙΟΥ

Τσίπουρο ή ρακί, όπως το θέλετε, και τα δύο γιορτάζονται κάθε χρόνο στο Πωγώνι. Τσίπουρο στη Στρατινίστα και ρακί στο Δελβινάκι. Στις 6 Νοεμβρίου στο Δελβινάκι και στις 13 Νοεμβρίου στη Στρατινίστα. Και οι δύο εκδηλώσεις, στο Δήμο Δελβινάκιου παραδοσιακές και χωρίς φιοριτούρες γιά "πολιτιστικά δρώμενα". Να έχουν τη δύναμη οι άνθρωποι που κοπιάζουν να συνεχίσουν και να ποτίσουν...τσίπουρο και...ρακί και νεώτερους να συνεχίζουν με οινόπνευμα και με πνεύμα παραδοσιακό! Και του χρόνου με υγεία.

Ευχαριστήριο

Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Μερόπης ευχαριστεί τον Βασίλειο Εξαρχο ως και τους γιους του Περκλή και Αχιλλέα για την οικονομική τους προσφορά εις μνήμη του θείου και παππού τους Παναγιώτη Έξαρχο.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Μηνιαία Έκδοση για τους Πωγωνιανούς

Εδρα: Πωγωνιανή

Ιδιοκτήτης-εκδότης-διευθυντής:

Κων. Χρ. Κωστούλας

Διευθύνσεις επικοινωνίας:

Πωγωνιανή (Τ.Κ. 44005), τηλ. 0657-31333

Ιωάννινα-Οπλ. Πουτέστη 16 (Τ.Κ. 45332),
τηλ. 0651-70485

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ»

Πέραμα Ιωαννίνων

Κων/νου Χ Κωστούλα

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 11

Το μικρό χρονικό του Σχολείου Ρομπατών Μερόπης Πωγωνίου

"Αι κληρονομικάί τιμαί, είναι πολύτιμα και ευγενή εφόδια διά τους απογόνους".

Πλάτων φιλόσοφος

Σημαντική και από πάσης πλευράς αξιόλογη εργασία, την 11η σειρά της Πωγωνιανής Βιβλιοθήκης του Κων/νου Χ. Κωστούλα, "Το μικρό χρονικό του Σχολείου Ρομπατών (Μερόπης) Πωγωνίου"

"Ένα μήνυμα από μακριά, από τα βάθη της ζωής του Σχολείου Ρομπατών, που τιμά ιδιαίτερα τόσο τον Κ. Κωστούλα,

όσον δε και τους επιχορηγούς Ρομπατινούς Χαράλαμπο και Ιωάννη Αχ. Κωστούλα, και Θωμά Ελ. Κωστούλα.

Με αυτό το βιβλίο, μας θυμίζει την παλαιά ζωή και λειτουργία των Σχολίων των χωριών του Πωγωνίου μας, που με ιερή συγκίνηση το διάβασα αγαπητέ μου φίλε Κώστα, και να είσαι βέβαιος, ότι οι γενιές που θα μας διαδεχθούν, θα σε ευγνωμονούν, όπως και εγώ

ο φίλος σου παπα-Χρήστος Μάσιος

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΔΟΛΟΥ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή κάνει έκκληση στους Δολιώτες και τους φιλογενείς συμπατριώτες και φίλους του Δολού για την ενίσχυση της προσπάθειας ανακατασκευής της στέγης της Εκκλησίας:

Λογαριασμός: 30001004763-22

Αγροτικής Τράπεζας Δελβινάκιου

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Επί τέλους, μετά από πολλές αναγγελίες και προγραμματισμούς

Ευχαριστήριο

Στη μνήμη του αποθανόντος Βάγια Παππά εκ Πωγωνιανής, η σύζυγός του Χαρίκλεια και οι οικογένειες Αθανασίου και Βασιλείου Ψωμά, Γεωργίου, Βασιλείου και Παντελή Γκαρλάδα και Αλεξίου Γοργόλη προσέφεραν στον Ιερό Ναό Αγ. Νικολάου Πωγωνιανής το ποσό των 125000 δρχ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή εκφράζει θερμές ευχαριστίες.

ΓΑΜΟΣ

Στον ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου - Αρχιμανδρείου Ιωαννίνων τελεστήκε ο γάμος του Κων/νου Λάζου του Βασιλείου από την Στρατινίστα και της Παναγιώτας Ηλιάδης, Ακολούθησε δείπνο στο Ξενοδοχείο Epirus Palace και γαμήλιο γλέντι.

Στο νέο ζευγάρι προσθέτουμε και τις δικές μας ευχές.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΕ ΜΝΗΜΗ

Σε μνήμη Χαράλαμπου Κουφού εκπαιδευτικού από Ωραιόκαστρο Πωγωνίου, προσεφέρθησαν τα ακόλουθα χρηματικά ποσά:

- Στον Ιερό Ναό Γεννήσεως της Θεοτόκου (Παλιούρη) Ωραιόκαστρου Πωγωνίου:

- Ζιάννη Χ. Ανθούλα 20.000 δρχ.
- Νικόπουλος Σ. Μενέλαος 20.000 δρχ.

- Νικόπουλος Σ. Σταύρος 30.000 δρχ.

- Στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Περίβλεπτος) Ιωαννίνων (για συσσίτια ιππώνων).

- Λέκκος Β. Χρήστος 10.000 δρχ.
- Νικόπουλος Μ. Ιωάννης 20.000 δρχ.
- Νικόπουλος Σ. Κων/νος 20.000 δρχ.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ 0657	
ΟΤΕ Δελβινάκιου	22399
	22121
	22139
ΔΕΗ Δελβινάκιου	22211
Ταχ. Βήσσανης	71249
Ταχ. Δελβινάκιου	22244
Ταχ. Κεφαλοβρύσου	41210
Ταχ. Πωγωνιανής	31210
Δημόσιο Ταμείο	22246
Συμβολαιογραφείο	22198
Ιερά Μητρόπολη	22203
Κυνηγετικός Σύλλογος	22359
Κέντρο Υγείας	22222
Δελβινάκιου	22541
Φαρμακείο Κεφ/σου	22525
Ιατρείο Βασιλείου	41300
Ιατρείο Βήσσανης	71366
Ιατρείο Κερασόβου	51624
Ιατρείο Κεφαλ/σου	41586
Ιατρείο Κτισμάτων	51201
Ιατρείο Πωγωνιανής	31203
Αστυνομία Δελ/κίου	22216
	22365
Αστυνομία Βήσσανης	71243
Αστυνομία Καστανής	51570
Αστυνομία Κεφ/σου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγ/νης	31201
Ελεγχος Διαβατηρίων	
Κακαβιάς	51230
Τελωνείο Κακαβιάς	51210
Δασονομείο	22208
Φυλάκιο Κακαβιάς	51300
Φυλάκιο Δρυμάδων	31344

ΕΚΔΟΣΕΣ «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»

1. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ο κόμπος του Ξηροβάλλου - Το μεγάλο υστερένιο του Πωγωνίου»
Μια σύνθετη εργασία για το πέρασμα του Ξηροβάλλου
2. Κων. Χρ. Κωστούλα «Γνωριμία με την Πωγωνιανή»
Ένας μικρός οδηγός με ιστορικά και άλλα στοιχεία για την Πωγωνιανή
3. «Πωγωνιακά»
Ανατύπωση του σπάνιου αυτού βιβλίου του Ι. Λαμπριζή που πρωτοεκδόθηκε το 1889
4. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 1
Θέματα: Αρχαιολογία-Ιστορία-Λαογραφία-Πεζογραφία-Ποίηση-Έρευνα-Στατιστικά-Βιβλιογραφία-Τοπωνύμια κ.ά.
5. «Φωτογραφικό Λεύκωμα Πωγωνίου» Σειρά 1
Ένα βιβλίο με 20X28, με 16 σπάνιες φωτογραφίες Πωγωνίου
6. Κων. Χρ. Κωστούλα «Η μάνα μολγάει κι εγώ γράφω»
Μια καταγραφή αφηγήσεων με τοπικές ιστορίες, κοινωνική και αγροτική ζωή, έθιμα, προλήψεις, δοξασίες μιας εποχής στο Δολό και αλλού.
7. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 2
Θέματα: Έρευνα-Αρχαιολογία-Ιστορία-Πεζογραφία-Ποίηση-Στατιστικά-Τοπωνύμια-Φωτογραφία
8. «Πωγωνιανή» Φωτογραφική αναδρομή 100 χρόνων
9. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ένα παδί του '40 θυμάται»
Ένα παιδικό ρεπορτάζ, ενθυμήσεων από τον πόλεμο του '40
10. Κων. Χρ. Κωστούλα «Οι ειδησεογράφοι του Γένους»
Μια καταγραφή ενθυμήσεων στα εκκλησιαστικά βιβλία του Φαραγγίου
11. Κων. Χρ. Κωστούλα «Το μικρό χρονικό του Σχολείου Ρομπατών (Μερόπης) Πωγωνίου»
Μια καταγραφή πληροφοριών για την εκπαίδευση των παιδιών των Ρομπατών.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΟ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙ

Με ανακοίνωσή του ο Δήμαρχος Δελβινάκιου έκανε γνωστό ότι οριστικοποιήθηκε η έγκριση εγκατάστασης Πυροσβεστικού Σταθμού στο Δελβινάκι από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης κ. Χρυσόχοιδη και ευχαριστεί τον υπουργό και όσους βοήθησαν στην προώθηση του θέματος.

ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΕΜΦΙΑΛΩΣΗ ΝΕΡΟΥ ΣΤΙΣ ΠΟΝΤΙΚΑΤΕΣ;

Αόριστες φήμες κυκλοφόρησαν σχετικές με το ενδιαφέρον που δείξει κάποια εταιρία για εμφιάλωση του νερού των Ποντικατών. Ακούστηκε μάλιστα πως υπάρχει ενδιαφέρον εκτός από την εγκατάσταση του εμφιαλωτήριου και για την δημιουργία κάποιας τουριστικής μονάδας. Δεν μπορέσαμε να επιβεβαιώσουμε την πληροφορία αλλά ασφαλώς σύντομα θα εξαφανισθεί το θέμα. Κάθε προσπάθεια που συντελεί στην ανάπτυξη των χωριών μας και στη δημιουργία παραγωγικών μονάδων και δημιουργιών απασχόληση, ενδιαφέρει όλους. Θα περιμένουμε τα νεότερα. Με την ευκαιρία αυτής της αναφοράς πρέπει να θυμηθούμε μία άλλη αναπτυξιακή προσπάθεια που έγινε για την δημιουργία μίας κυνηγοτουριστικής μονάδας στην ίδια περιοχή και απέτυχε από λόγους που όλοι γνωρίζουν. Εκείνοι που οδηγούν σε αποτυχία εκείνη την προσπάθεια δεν πρέπει να αισθάνονται ικανοποιημένοι που η περιοχή έχασε μία ευκαιρία αναπτυξιακή. Σήμερα μετά από τέσσερα χρόνια μπορούμε να εκτιμήσουμε πόσο ζημιώθηκε ο τόπος και τι θα είχε γίνει και πού θα βρισκόταν σήμερα εκείνη η προσπάθεια. Αυτά για την πορεία ανάπτυξης της Επαρχίας μας, όπως μας την δώθηκε πάλι και εκείνη η έκθεση του Αμερικανού ειδικού επιστήμονα Μάρβιν Κλέμμε από το 1954 που δημοσιεύσαμε στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας. Οι χαμένες ευκαιρίες που χάνονται από δική μας υπαιτιότητα, για να μη λέμε πως μας φταίνει οι άλλοι.

ΚΙ ΑΜΟ ...ΜΟΥΣΕΙΟ!

Μουσείο και βιβλιοθήκη σκοπεύει να δημιουργήσει ο Δήμος Δελβινάκιου στο ανακατασκευαζόμενο παλαιό κτίριο Αρρεναγωγείου - Παρθενωγωγείου. Βιβλιοθήκη βέβαια λειτουργεί, την είχε ιδρύσει εδώ και αρκετά χρόνια ο τότε Δήμαρχος κ. Μενέλαος Βίλλης και δεν έχει νόημα η...επανίδρυση. Για το Μουσείο υπάρχουν κάποιες άλλες ενστάσεις. Στον ευρύτερο χώρο του Δήμου λειτουργούν ήδη τρία περιφερειακά μουσεία στα Δημοτικά Διαμερίσματα Στρατινίστας, Καστανής και στο Ζάβροχο Μαυροπούλου. Είναι μία πολιτιστική δραστηριότητα καλά αποκεντρωμένη και οργανωμένη και δεν υπάρχει λόγος να δημιουργηθεί ένα νέο μουσείο στο Δελβινάκι "αναγνωστικό" της περιφέρειάς του. Αν ο Δήμος θέλει να προωθηθεί αυτή την πολιτιστική έκφραση δεν έχει παρά να βοηθήσει τα λειτουργούντα μουσεία, να τα ενισχύσει οικονομικά και οργανωτικά.

ΠΑΝΟΣ ΧΡ. ΖΩΪΔΗΣ

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

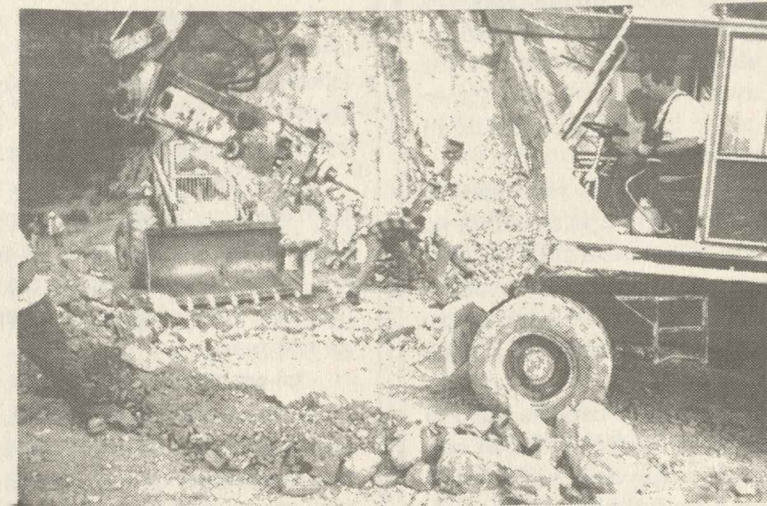
Ειδικός προσθετολόγος

Λασκαρίδου 110 - Καλλιθέα

Τηλ.: 9522221 - 094 774664

ΑΝΟΙΞΑΝ ΜΟΝΟΙ ΤΟΥΣ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΣΩΠΙΚΗΣ-ΔΡΥΜΑΔΩΝ

Την Κυριακή 10 Οκτωβρίου έγιναν τα εγκαίνια της διάνοιξης του δρόμου από την Σωπική μέχρι το φυλάκιο Δρυμάδων. Την εκδήλωση οργάνωσε η επιτροπή που έχει αναλάβει αυτή την πρωτοβουλία της διάνοιξης των δρόμων επικοινωνίας των χωριών του ξεκοιμένου Πωγωνίου με τον μεθοριακό σταθμό Δρυμάδων. Πρόεδρος της επιτροπής είναι ο Θεόδωρος Βεζιάνης, κλωμιάτης. Οι εργασίες περιορίστηκαν στην βελτίωση μιάς παλιάς διάνοιξης και σε χαλικοορτώσεις κάτω των τμημάτων. Τα χρήματα που απαιτήθηκαν είναι προϊόν εισφορών και δωρεών των κατοίκων των χωριών, των ταξιμενών και φιλογενών συμπατριωτών. Εγινε πραγματικότητα ένα όνειρο, να μπορούν δηλαδή να φτάσουν στα

σύνορα με αυτοκίνητο και να επικοινωνούν με την Ελλάδα μέσω Δρυμάδων και του εκεί μεθοριακού σταθμού. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν: ο κ. Γ. Επρόκαστας ως εκπρόσωπος του Γεν. Πρόξενου Αργυροκάστρου, ο κ. Σπ. Οικονόμου έπαρχος Πωγωνίου, ο κ. Ν. Παππάς εκπρόσωπος της οργάνωσης ΟΜΟΝΟΙΑ, ο κ. Δ. Σιώνης εκπρόσωπος του κόμματος των Αθροωπικών Δικαιωμάτων, ο κ. Κ. Μακαριόδης πρώην βουλευτής Αργυροκάστρου, εκπρόσωποι του Οργανισμού Ασφάλειας και Συνεργασίας στην Ευρώπη, εκπρόσωποι των γύρω Κοινοτήτων, ο ιερέας της περιοχής παπα-Θύμιος και πολλοί κάτοικοι των χωριών. Από την Ελλαδική πλευρά παραβρέθηκαν ο Νομαρχιακός Σύμβουλος κ. Αν. Δολιώτης, ο δήμαρχος Μολοσσών κ. Μ. Παντούλας, ο πρόεδρος της κοινότητας Πωγωνιανής κ. Π. Τσέβρης, ο Διευθυντής της εφημερίδας μας κ. Κων. Κωστούλας, ο κ. Μεν. Ζώτος του ΙΒΕ. Επιδείχθηκε στους προσκεκλημένους ένα τμήμα του έργου και μετά ακολούθησε δεξίωση κάτω από τις βελανιδιές με ψητά, κοκορέτσια, πίττες, κρασιά και αναψυκτικά. Ο δρόμος θέλει δουλειά ακόμη και βεβαίως πολλά χρήματα. Η επιτροπή συνεχίζει την προσπάθεια και περιμένει κάθε προσφορά προς ενίσχυση και συνέχιση του έργου.

ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΔΟΛΟΥ

Φαίνεται πως οι ξυλοσχιήστες στο Πωγώνι έχουν το πάνω χέρι και τις ευλογίες των Δασικών που θεωρούν πως τα δάση αποτελούν "ιδιοκτησία" και η διαχείρισή τους "προνομία". Βέβαια δεν μπορούν να μας πείσουν, αφού τόσες πληροφορίες που συγκεντρώσαμε και που δημοσιεύσαμε, από την έκθεση από το 1954 του ειδικού Αμερικανού Μάρβιν Κλέμμε, την μελέτη του Δολιώτη Κορνήλιου Λατσούνα, τη περίπτωση προστασίας δασών δρυός από τους Δασικούς στη Αιτωλοακαρνανία ακόμη και από το δικαίωμα της ΔΕΗ να κοβεί δένδρα όπου περνάει γραμμές μέχρι και τη Σκωτία όπου το πρόγραμμα NATURA 2000 έχει εφαρμόσει την βέλτιστη αξιοποίηση και εκμετάλλευση των δασών δρυός, όλα αυτά

δείχνουν πως οι Δασικοί μας δεν διαβάζουν, όχι μόνο τις δικές μας πληροφορίες αλλά και όσες δημοσιεύονται σε οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως του προγράμματος NATURA 2000. Με αυτά τα γινικά που έχουμε αναφέρει, επαναφέρουμε το θέμα του δάσους του Δολού του οποίου ετοιμάζεται η λεηλασία και η καταστροφή του. Το γράφουμε, πάλι γιατί η δικαιολογία πως θα εισπράξουν κάποια χρήματα για την εκτέλεση έργων είναι παρωχημένη, όταν οι άλλοι ΟΤΑ μπορούν και εξασφαλίζουν πιστώσεις και κονδύλια από πολλές άλλες πηγές. Ας προσπαθήσουν και αυτοί από τον ίδιο δρόμο. Αν δεν μπορούν σε το σμελόνισον.

ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΟΥΝΑΡΗ 2 (ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΝΑΝΤΙ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ)

Δέχεται καθημερινώς 9-1 π.μ. και 6-8 μ.μ.

εκτός από απογεύματα Δευτέρας-Τετάρτης που θα δεχεται με ραντεβού

Τηλ.: 30404, κιν.: 093-823338

Σύμβαση με όλα τα Ταμεία

Η ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΣΑΙΝΕΙ ΜΕ ...400 ΤΟΝΝΟΥΣ!

Η Μεταλλουργική Βιομηχανία Κεφαλοβρύσου πήρε μία ανάσα αφού εξασφάλισε μέσα από ειδικό πρόγραμμα έναν εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών της και πήρε και μία παραγγελία για κοπή νομισμάτων 400 τόννων μετάλλου. Έχει βέβαια και άλλες υποσχέσεις για άλλες παραγγελίες κάτι που δίνει ελπίδες πως θα συνεχίσει να δουλεύει. Περιμένουμε τα νεότερα καλά νέα και όχι να ξυπνήσουμε μία μέρα, όπως στους Φιλιππίνες με τα κλωστήρια, γιατί, ακούγεται και η ιδιωτικοποίηση της ΕΒΟ, στην οποία ανήκει η Μεταλλουργική. Καλές δουλιές λοιπόν. Και κάτι σχετικό με την παραγγελιά. Θα προσληφθούν και 7-10 ειδικοί τεχνικοί για την νέα παραγγελία.

ΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΦΥΛΑΞΗ - ΝΕΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Στο πλαίσιο της οργάνωσης του Σώματος Συνοριακών Φυλάκων αποφασίστηκε η δημιουργία Τμήματος Φύλαξης στο Ανω Πωγώνι με έδρα το Κεφαλοβρύσο και Σταθμός στην Πωγωνιανή. Οι μονάδες αυτές θα επανδρωθούν με τις νέες προσλήψεις που πραγματοποιήθηκαν στο νέο Σώμα.

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΗ ΝΕΜΕΡΤΣΙΚΑ;

Κάτι γίνεται στη Νεμέρτσικα! Ή τουλάχιστον κάτι θέλουν να γίνει. Δεν γνωρίζουμε π ακριβώς και αν την πρωτοβουλία έχει ο Δήμος Ανω Πωγωνίου ή κάποια μελετητική Εταιρία αγνώστου...διαμονής. Βλέπετε ο Δήμος με τόσους γραμματείς που κληρονομήσε δεν μπορεί ακόμη να αναθέσει σε κάποιον ένα υποτυπώδες γραφείο τύπου για την ενημέρωση των συνδημοτών και του τοπικού τύπου. Σε μας όμως έφθασε η πληροφορία πως ζητήθηκαν προσφορές από κατασκευαστές για κάποια κατασκευή πάνω στη Νεμέρτσικα με προϋπολογισμό γύρω στα δέκα εκατομμύρια. Περιμένουμε να δούμε μία επίσημη ανακοίνωση.

25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1940

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ
ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΗ ΣΩΠΙΚΗ

Μετά το 1945 τα Ελληνοαλβανικά σύνορα έκλεισαν ερμητικά. Το "ισιδηρούν παραπέτασμα" έπεσε βαρύ και αδιαπέραστο. Γιορτάζαμε κάθε χρόνο την 28η Οκτωβρίου αναφερόμενοι κυρίως στα ελεύθερα εδάφη. Μετά το άνοιγμα των συνόρων αξίζει να αναφερθούμε και σε όσα συνέβησαν στα χωριά της Β.Ηπείρου. Το πρώτο Ελληνικό χωριό περνώντας τα σύνορα στην περιοχή Δρυμιάδων είναι η Σωπική. Είναι γνωστό ότι ο Ελληνικός στρατός μετά την συντριβή του Ιταλικού στρατού στο Καλπάκι έφθασε στις Δρυμιάδες την 21η Νοεμβρίου. Εμεινε τέσσερις ημέρες και στις 25 άρχισε την επίθεση για να συνεχίσει την προέλαση στη Β. Ηπειρο.

Με τις πρώτες βολές του Πυροβολικού και την κραυγή "αέ-ρα", οι Ιταλοί ετράπησαν σε φυγή. Γρήγορα τα πρώτα τμήματα έφθασαν στη Σωπική. Από το βιβλίο "Η Σωπική στο Δυτικό Πάνω Πωγωνί" μαθαίνουμε πώς υπεδέχθηκαν οι κάτοικοι το στρατό. Αυτόπτης μάρτυρας των γεγονότων διηγείται ότι την ημέρα της εορτής της Αγίας Αικατερίνης οι Σωπικιώτες έζησαν στιγμές συγκινητικές και εθνική υπερηφάνεια, όταν είδαν τα πρώτα τμήματα του Ελληνικού στρατού να μπαίνουν στο χωριό τους.

Όσα συνέβησαν είναι αδύνατο να περιγραφούν. Σωπικιώτες και Σωπικιώτισσες αγκαλιασμένοι με τους Έλληνες στρατιώτες έμοιαζαν σαν ένα ανθρώπινο κουβάρι. Οι κάτοικοι αποφάσισαν να κάνουν δοξολογία. Να ευχαριστήσουν το Θεό και τον Ελληνικό στρατό. Η δοξολογία αποφασίστηκε να γίνει την Κυριακή, μετά τα Θεοφάνεια, γιατί στο χωριό υπήρχε κέντρο ανεφοδιασμού και σημαντική δύναμη στρατού έμενε εκεί. Όταν ήρθε η ώρα εκείνη ειδοποιήθηκαν οι κάτοικοι του χωριού και η στρατιωτική ηγεσία και συγκεντρώθηκαν όλοι στην εκκλησία.

Όταν τελείωσε η δοξολογία, ο γιατρός Ηλίας Ζέρης εκφώνησε τον πανηγυρικό. Η ομιλία του για-

τρού δημιούργησε τέτοια ατμόσφαιρα που τα χειροκροτήματα του στρατού και των κατοίκων ήταν παρατεταμένα σε πολλά σημεία της ομιλίας. Όταν τελείωσε βρίου αναφερόμενοι κυρίως στα ελεύθερα εδάφη. Μετά το άνοιγμα των συνόρων αξίζει να αναφερθούμε και σε όσα συνέβησαν στα χωριά της Β.Ηπείρου. Το πρώτο Ελληνικό χωριό περνώντας τα σύνορα στην περιοχή Δρυμιάδων είναι η Σωπική. Είναι γνωστό ότι ο Ελληνικός στρατός μετά την συντριβή του Ιταλικού στρατού στο Καλπάκι έφθασε στις Δρυμιάδες την 21η Νοεμβρίου. Εμεινε τέσσερις ημέρες και στις 25 άρχισε την επίθεση για να συνεχίσει την προέλαση στη Β. Ηπειρο.

Εστρεψε τότε το βλέμμα του πάνω από την ωραία πύλη και για λίγα δευτερόλεπτα έμεινε αμίλητος. Κατόπιν είπε τα παρακάτω στη Σώπικη διάλεκτο, στο Σώπικο λεξιλόγιο: "Σώπηδες που ριχτήκατε με τις λέξεις στα χείλη σας δέξας και δέξικο ακούστε εμένα το ζώσαν οι δέξιδες". Το τι έγινε εκείνη τη στιγμή από τα χειροκροτήματα, τις ζητωκραυγές και τις άλλες συγκινητικές σκηνές των Σωπικιωτών, οι οποίοι κατάλαβαν τα λεγόμενα του γιατρού στη συνθηματική γλώσσα, δεν περιγράφεται. Ο στρατός έμεινε άναυδος, γιατί δεν καταλάβαινε γιατί γίνονταν όλα αυτά. Όταν κόπασε το πανδαιμόνιο, ο συνταγματάρχης έρωτησε το γιατρό: Τι ήταν αυτό που τους είπες και έγιναν όλα αυτά; Τότε ο γιατρός δακρυσμένος και με τρεμάμενη φωνή του είπε: Μίλησα στους νεκρούς μας, τους έστειλα χαρούμενο τηλεγράφημα στη γλώσσα τους να χαρούν και αυτοί σήμερα, οι οποίοι πέθαναν με τις λέξεις στα χείλη τους "πότε θα το ζώσουν οι δέξιδες" και εξήγησε την έννοια των λόγων του στη Σωπικιώτικη γλώσσα, που έχει ως εξής: "Σηκωθείτε Σωπικιώτες που πεθάνετε με τη λέξη στο στόμα πότε θα γίνει Ελληνικό". Το χωριό μας σήμερα είναι ελεύθερο και κυματίζει η γαλανόλευκη σημαία. Τότε γύρισε ο συνταγματάρχης προς το γιατρό και σε στάση προσοχής χαιρέτησε στρατιωτικά και του είπε: "Δεν το περίμενα, γιατρέ, να βρώ τέτοια Ελλάδα πέραν των συνόρων. Εσείς ξεπεράσατε ακόμα και αυτήν την Αθήνα. Σας αξίζουν κάθε είδους συγχαρητήρια".

"Περασμένα μεγαλεία και διηγώντας τα να κλαίει! Και πράγματι πρέπει να κλαίει κανείς για την σημερινή Β. Ηπειρο.

Αθαν. Δέμος

"Ένα παιδί του '40 θυμάται"

(απόσπασμα από το βιβλίο του Κων. Χρ. Κωστούλα
"Πωγωνήσια Βιβλιοθήκη" 10)

Ετσι, μετά από ένα μήνα περίπου στο σπίτι στον Ελαιώνα, γυρίσαμε όλοι στο σπίτι στην πόλη. Εκεί η ατμόσφαιρα ήταν διαφορετική. Στο σπίτι και στο μαγαζί στα τζάμια είχαν κολλήσει λωρίδες χαρτιά, σε σχήμα Χ για να μην σπάνε από τους κρότους των βομβών. Πίσω από τζάμια το βράδυ κρεμούσαν μπλέ χαρτιά ή σκούρα υφάσματα να μη φαίνεται το φως από τη λάμπα πετρελαίου. Μέσα στην πόλη είχε κίνηση μεγάλη. Στρατιώτες, ναυτικοί, εργάτες δημιουργούσαν μιά κίνηση που δεν είχα γνωρίσει. Οι φούρνοι επιπαγμένοι έβγαζαν ψωμί, κουραμπάνες για το στρατό και έβλεπα συχνά αυτοκίνητα να φορτώνουν. Το λιμάνι γεμάτο καράβια και τα βίντζια συνέχισαν να ξεφορτώνουν κιβώτια, σακιά, δέματα. Τα παραλιακά μαγαζιά όλα ήταν αποθήκες γεμάτες εφόδια του στρατού. Στην προκυμαία στίβες από άλλα εφόδια, σκεπασμένα με αντίσκηνα.

Δεν πρόλαβα να ολοκληρώσω την αναγνώριση του νέου τοπίου και άκουσα τον πρώτο συναγερμό. Εκείνος ο διαπεραστικός, διακεκομμένος ήχος της σειρήνας προκαλούσε φόβο και στην αρχή πανικό. Δεν ήταν πλέον εκείνος ο ήχος που είχα ακούσει τότε με τις δοκιμές που τον ακούγαμε όλοι μαζεμένοι κάτω από τον πύργο του ρολογιού. Τώρα μόλις ήχησε, ο κόσμος κινητοποιήθηκε κι' άρχισε να φεύγει από τους δρόμους σαν κυνηγημένοι.

Γρήγορα στο καταφύγιο, μας είπε ο πατέρας που έτρεξε από το μαγαζί στο σπίτι. Πρώτη φορά άκουγα για καταφύγιο. Η μάνα με το Σπύρο στην αγκαλιά τυλιγμένοι με μιά κουβέρτα. Κι' ο πατέρας με μένα και την Ελένη από το χέρι τρέξαμε προς τον Αγ. Γιάννη όπου έτρεχαν και άλλοι. Μπήκαμε στην αποθήκη του Μόσχου. Εκεί είχαν στοιβάσει την ύληία έτσι που υπήρχε ένας διάδρομος και δεξιά κι' αριστερά ήταν μικροί χώροι, σαν κελιά που χωρούσαν 10-20 άτομα όρθια. Κι' από πάνω ήταν πάλι καθρόνια και σανίδες. Είμασταν μέσα σε ξύλινα κιβώτια κι' αυτό το λέγανε καταφύγιο. Μείναμε αρκετή ώρα. Ακούγαμε τα αεροπλάνα που πετούσαν πάνω από την πόλη. Ένας περιέργος ήχος που όταν και τώρα ακούω σε κινηματογραφικό έργο η σκέψη μου γυρίζει στις μέρες εκείνες κι' ένας φόβος ξαναπιάνει την ψυχή μου. Μέσα στο καταφύγιο απόλυτη σιωπή. Όλοι αφογκράζονται. Τα αυτιά τεντωμένα. Τα μάτια ανοιχτά τρομαγμένα. Σφηνόμαστε ο ένας κοντά στον άλλο. Η μάνα μας κρατάει αγκαλιά. Προσπαθεί να μ' ηβήσει ο Σπύρος και να μ' η κλάψει. Ακούμε τον βόμβο. Μετά κάποιοι κρότος. Κάποιοι λέει:

-Έπεσαν μακριά.

Σε λίγο το παρατεταμένο σήμα της σειρήνας.

-Έφυγαν, Έληξε ο συναγερμός, είπε κάποιος και άρχισαν να βγαίνουν όλοι από το καταφύγιο

Αυτό γινόταν συνέχεια κάθε μέρα και πολλές φορές και δυό και τρεις φορές.

ΜΕ ΔΥΝΑΜΗ!

Το λέγαμε ότι θα γυρίσουμε..... Κάποτε μετά από χρόνια... Όταν πάρουμε σύνταξη....όταν παντρευτούμε τα παιδιά...

Και γίνανε όλα αυτά, αλλά εμείς εδώ, στο μετόν, στην άσφαλτο με τα χίλια αυτοκίνητα στο λεπτό, στις ολονύκτιες λαμπερές αφίσσες, που κάνουν τη νύχτα μέρα.

Και τα όνειρα; Και τα μεγάλα σχέδια; Οι θα πάμε στο χωριό και θα μένουμε χειμώνα καλοκαίρι; Ότι θα κάνουμε η κάθε μιά μας συγκέντρωση μιά μέρα την εβδομάδα κι έτσι όλες θα βλέπουμε συνέχεια; Ότι θα προσπαθούμε να επιδείξουμε τη νοικοκυροσύνη μας και τις σπουδαίες μας; Ότι θα λέμε τα νέα και τα παλιά μας, καθώς και τα προβλήματά μας;

Ναι τα λέγαμε τότε, που είμαστε νέες και μπορούσαμε να ονειρευόμαστε, γιατί όσο περνούν τα

χρόνια, τόσο λιγοστεύουν οι δυνάμεις και τα σχέδια για το μέλλον. Οι περισσότεροι από μας παύουν και να ονειρεύονται.

Μας 'αλλαξε η ζωή λοιπόν. Τα χρόνια που περάσανε και που περνούν, μας λιγοστεύουν, μας μικραίνουν και μας κάνουν αδύναμους. Νόμοι της φύσης! Πώς να τα βάλεις μαζί τους! Θα πρέπει τα όνειρα να είναι πολύ δυνατά για να τα καταφέρουν. Και μερικές φορές το κάνουν. Γιαυτό και τόσο άνθρωποι πάνε στα χωριά μας και μένουν, όχι το χειμώνα βέβαια, αλλά τον περισσότερο χρόνο. Μαζί μ' αυτούς πάνε στα πανηγύρια και τα παιδιά και τ' αγγόνια τους και βούζει ο τόπος από ανθρώπινες φωνές, γέλια, χορούς, τραγούδια.

Ας ονειρευόμαστε λοιπόν με δύναμη.

Χ. Ζ.

Το κυνήγι στο χωριό

Από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα το κυνήγι απετέλεσε και αποτελεί για το χωριό ένα από τα ωραιότερα και απολαυστικότερα σπόρ των κυνηγών μας καθώς και μιά εξαιρετική ψυχαγωγία. Με αυτό εγαλουχηθήκαν ολόκληρες γενεές κυνηγών στην πολυαγαπημένη μας Βήσσανη καθώς και στα γύρω χωριά του Πωγωνίου. Ξεκινώντας οι κυνηγοί Βήσσανης από τα βαθιά χαράματα συνεννοημένοι από βραδύς στο καφενείο, όπως συνήθιζε ο μακαρίτης Τηλ. Μαυρομάτης, να μας παίρνει όλους στο κυνήγι, ενώ σήμερα εξέλιπον αυτά γιατί έγινε επαγγελματικό. Συγκεντρωνόμασταν στο χοροστάσι του χωριού μας με τα σκυλιά και απ' εκεί με τα καλάμπούρια και τα τραγούδια στο δρόμο εφθάναμε στις περιήμερες ωραιότερες και χιλιοτραγουδισμένες λακκίες της Βήσσανης ή Κουτσόκρικο, στην εκτεταμένη αυτή οροσειρά με τα ολίγα κυνήγια της όλων των ειδών για να κυνηγήσουμε καθ' όλην την ημέρα όταν ο καιρός ήταν ευχάριστος φθάνοντας μέχρι τον Αη-Χαράλαμπο της Μέβδεζας και στο γεφύρι στο Γκρέτσι με τους υπέροχους καταρράκτες σαν τον Νιαγάρρα, ονομαστούς στην περιοχή. Εκεί λύνονταν τα σκυλιά και οι κυνηγοί επάναμε τα καρτέρια όπου συνή-

θως μπαίνουν τα γερά ντουφέκια κατά την συνήθεια των παλιών κυνηγών και τα ελαφρά στο χουγιατό. Δεν περνούσε πολύ ώρα και τα σκυλιά έβγαζαν το κυνήγι κελαιδώντας με τη φωνή τους σαν φωνόγραφο κατά την έκφραση του μακαρίτη κυνηγού Γιώτ Σωτήρη. Ήταν σωστή απόλαυση να τ' ακούεις και τότε άρχιζαν τα γλέντια, μπάμ απ' εδώ και μπάμ απ' εκεί, πραγματική διασκέδαση. Ακούς από το πέρα καρτέρι να σου φωνάζει: έπεσε του λέγαμε ή δεν έπεσε, αναλόγως της επιδεξιότητος του κυνηγού. Και το κυνήγι συνεχίζονταν με αδιάπτωτο κέφι και ενθουσιασμό μέχρι εσπέρας. Όταν δε τύχαινε να κτυπήσουμε εκτός από λαγό και αλεπού κανένα γουρούνι στα περιφρακταρτέρια της Διχάλας στο Ραδί του Φάκου, στις Κύρενας, στη Βαρβάρα ή την Παλιόστρουγκα τότε ήταν που γίνονταν στο χωριό πανζουρλισμός, όπου όταν φθάναμε έξω απ' το χωριό με το γουρούνι περασμένο στο ξύλο άρχιζε το ντουφεκίδισμα ότι σκοτώθηκε χοντρά κυνήγι (παλιά συνήθεια) όπου έβγαίναν όλοι και μας υποδέχονταν σαν ήρωες μυθικών πόλεμων. Κολακεύομαι κι εγώ γιατί υπάγομαι σ'αυτόν τον κλάδο.

Παντελής Άρμπυρος
Βήσσανη

ΓΙΑ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΤΑ ΒΗΣΣΑΝΗΣ

Από τον πρώην πρόεδρο της πρώην Κοινότητας Βήσσανης κ. Λάζαρο Αναστασιάδη πήραμε επιστολή γιά τις ενέργειες που έκανε ως πρόεδρος για την μη κατάργηση του Γραφείου ΕΛΤΑ Βήσσανης. Μεταξύ άλλων γράφει:

"Οι ενέργειές μου για τη μη αποδυνάμωση και καλή λειτουργία του Ταχυδρομείου της Βήσσανης με Κωδικό Αριθμό 44012 μετά τη συνταξιοδότηση στις 31-12-1997 του ως τότε Προισταμένου κ. Αθ. Τσάλη δεν έπαυσαν ούτε στιγμή. με τηλεγραφήματά μου στον κ. Περιφερειάρχη, τον Νομάρχη και τον Προϊστάμενο των ΕΛΤΑ αλλά και με τηλεφωνική μου επικοινωνία υπενθύμιζα πάντοτε το αίτημα της Βήσσανης για την πλήρωση της θέσεως του Προισταμένου του Γραφείου. Η διαβεβαίωση του τότε Προισταμένου των ΕΛΤΑ κ. Παναγιώτου ήταν "πρόεδρε θα σας στείλω υπάλληλο, μην ανησυχείτε".

Την 1-1-1998 απέστειλα αίτηση-αναφορά στον Υπουργό Μεταφορών κ.Αν. Μαντέλη γιά το ίδιο θέμα. Ο κ. Μαντέλης σε ερώτηση βουλευτού απάντησε ότι το Γραφείο ΕΛΤΑ βήσσανης θα διατηρηθεί.

Αυτές ήταν οι ενέργειές μου που έκανα ως πρόεδρος της Κοινότητας Βήσσανης ως τις 31-12-1998 που έληξε η θητεία μου. Η κατάργηση του γραφείου ΕΛΤΑ έγινε στις 8 Ιουλίου 1999.

Ως Βησσασιώτης και με την πείρα μου ως Κοινotάρχης επί δύο τετραετίες βρίσκω την απόφαση της κατάργησής του σε λάθος εκτιμήσεις και εισηγήσεις.

Είναι ένα μέτρο που δεν βοηθάει στην ενίσχυση και στη διατήρηση του ακριτικού Ελληνισμού.

Με τιμή

Βήσσανη 14-10-1999

Λάζαρος Αναστασιάδης

(πρώην πρόεδρος της τ. Κοινότητας Βήσσανης)

Η Διονυσία θυμάται

Συνεχίζουμε σαυτή τη στήλη την συνεισφορά της Διονυσίας Λυδοπούλου από την Αγία Μαρίνα όπου ηρεμεί και στοχάζεται εκεί "στο πατρικό σπίτι που βρίσκεται σε ένα μεγάλο αγρόκτημα, πνιγμένο μέσα στο πράσινο από δένδρα κουμαριές, πουρνάρια, καστανιές, καρυδιές και δάφνες", καί ελπίζει γιαυτό και θυμάται τους στίχους:

"Μη φοβηθείς, αυτόν που στήριξε, την Πίστη επάνω στην Ελπίδα τον είδα στη ζωή να μάχεται, μα πάντα Ανίκητο τον είδα"

Σταχιολογούμε μερικές από τις ενθυμήσεις της Διονυσίας. Ο πόνος του Ξενητεμένου Χρόνια στα Ξένα τριγυρνώ στα Ξένα τριγυρίζω μέσα στους Ξένους βρίσκομαι κανέναν δεν γνωρίζω.

Και ζω με μιά κρυφή χαρά με μιά κρυφή Ελπίδα για να γυρίσω γρήγορα στην όμορφη Πατρίδα.

Επόμενα το σπίτι μου τ' όμορφο πατρικό μου τους φίλους και τους συγγενείς και το μικρό χωριό μου.

Θέλω να πάω στον τόπο μου το χώμα να φιλήσω στους τάφους των προγόνων μου θέλω να προσκυνήσω.

Βαρέθηκα τα Ξένα.

Σπίτι μου σπιτάκι μου και φτωχοκαλυβάκι μου όλο τον κόσμο γύρισα μα σένα σ' αποθύμησα

Πως λαχταρώ σπιτάκι μου κοντά σου να γυρίσω κι' εκεί πού πήρα τη ζωή να την αφήσω πίσω.

Όλον τον κόσμο κι' αν μου χαρίσής μα την καρδιά μου δεν θα γεμίσής μόνο οι πέτρες και τα λιθάρια πουν' του χωριού μου τ' απομεινάρια μόνον εκείνα ζωί μου δίνουν και για να φύγω δεν με αφήνουν.-

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Αγαπητέ φίλε Κώστα

Το δημοσίευμα στην εφημερίδα μας "Φωνή του Πωγωνίου", Αύγουστος 1999 και στη σελίδα 8, ότι: "στο Φεστιβάλ πολυφωνικού τραγουδιού, που διοργανώσε ο Δήμος Δελφινακίου, βγήκε το συμπέρασμα ότι, τα τραγούδια που είπαν-τραγουδίσαν- εκεί ήσαν "δανεικά". Ούτε λέξη για Πωγωνί και Δερόπολη. Κι' εσύ, νοιώθοντας βαθιά στην ψυχή σου από αυτό το γεγονός, άρπάξες την πένα και να γράψεις-διαμαρτυρηθείς. Στάθηκες σωστός "σωτήρας" αυτού του μεγάλου λαϊκού θησαυρού, που λησμονούνται και χάνονται, γιατί χάνονται κι' οι παλιοί, που τα κουβαλούν μέσα τους, στην ψυχή τους, στη μνήμη τους. Τον αληθινό λοιπόν αυτόν προγονικό θησαυρό,

την μουσική μας κληρονομιά, τα βλέπουμε να παρουσιάζουν στις μέρες μας αλοίωση, πόνο και εγκατάλειψη. Τι κρίμα, είναι, που οι αρμόδιοι δεν βοηθούν, ώστε αυτός ο παραδοσιακός πλούτος να διασωθεί; Το παρήγορο είναι, πως σε χωριά του Πωγωνίου και Δερόπολης, τα τραγουδούν και τα ηχογραφούν, για να μείνει ένας καθρέπτης της εθνικής μας, και ιδιαίτερα της Πωγωνήσιας και Δεροπολίτικης φυσιογνωμίας. "Στανικώντας" το γράμμα μου, σου εύχομαι υγεία και πάντα υγεία σωματική και πνευματική, για το ΚΑΛΟ ΣΟΥ, δια το καλό της οικογένειάς σου και για το ΚΑΛΟ ΘΛΟΥ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ.

Φιλικώτατα
παπα-Χρήστος Μάτσιος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας για την συμπαράσταση, συναντίληψη και ενθάρρυνση στην εκδοτική μας προσπάθεια στους αναγνώστες και συμπατριώτες μας κ.κ. Γεώργιο Καραδήμα, Σπ. Κουτσουμπά, Κων. Τζιόβα, Γρ. Κωστούλα, Δημ. Τριανταφύλλου, Αθ. Χατζηγιάννη, Χρ. Κοσοβίτσα, Κων. Γκαμπράνη, Κων. Ζήκα, Λευκοθέα Ζήκα, Βασ. Παρτάλη, Βασαγιάννη Γεώργ. Μπαντίνη.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

ΚΩΝ. ΚΩΣΤΟΥΛΑ:

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 10
"Οι ειδησεογράφοι του γένους"

Ιωάννινα 1999, σελίδες 142

Ο ακάματος ερευνητής της ιστορίας του Πωγωνίου Κων Κωστόυλας συμπλήρωσε την πρώτη δεκάδα της Πωγωνήσιας Βιβλιοθήκης με προθύστερη έκδοση του βιβλίου "Οι ειδησεογράφοι του γένους", γιατί με τον αριθμό 11 κυκλοφόρησε "Το μικρό χρονικό του Σχολείου Ρομπάτων (Μερόπης) Πωγωνίου".

Ο τίτλος "ειδησεογράφοι του γένους" ίσως φαίνεται λίγο πομπώδης, όμως ανταποκρίνεται πλήρως στα πράγματα. Είναι μία καταγραφή πληροφοριών και ειδήσεων ποικίλου περιεχομένου, όσες διασώθηκαν στα παλιά εκκλησιαστικά βιβλία του ναού στο χωριό Φαράγγι (Γκουβέρι) Πωγωνίου. Πρόκειται για ενθυμώσεις, τα γνωστά σύντομα χρονικά, που είχαν γράψει άνθρωποι της εκκλησίας, θεοφοβούμενοι και ευαίσθητοι, δέκτες όλων των γεγονότων φυσικών και κοινωνικών της εποχής τους. Σε μία εποχή που στα απόμακρα αυτά μέρη δεν υπήρχε ο ημερήσιος τύπος ή κάποιος άλλος τρόπος καταγραφής των γεγονότων αυτών, οι απλοί αυτοί "χρονογράφοι" επετέλεσαν σπουδαίο και σημαντικό έργο στον τομέα αυτό. Γιαυτό πολύ ορθά ο Κων. Κωστόυλας τους ονομάζει ειδησεογράφους του γένους. Όπως οι Διδάσκαλοι του γένους έδωσαν τα πνευματικά φώτα στο υπόδουλο Γένος και έμεινε όρθιο και στήριτο μέχρι που ήρθε η ώρα να πάρει τα όπλα και να αποτινάξει το ζυγό της δουλείας, έτσι και οι "ειδησεογράφοι" αυτοί με τον τρόπο τους, όπως μπορούσαν, πρόσφεραν μεγάλη υπηρεσία στο Γένος διασώζοντας τόσες πολύτιμες πληροφορίες.

Η παλαιότερη ενθύμηση είναι γραμμένη στο Ευαγγέλιο εκδόσεως 1791 από το τυπογραφείο Νικ. Γλυκή της Βενετίας. Το 1795 ο παπαδημήτρης έγραψε στα λευκά φύλλα του Ευαγγελίου ένα είδος κτηματολογίου που περιλαμβάνει τα κτήματα που παραχώρησαν για λόγους ασφάλειας οι κάτοικοι στις τρεις εκκλησίες. Είναι μία καταγραφή που ισοδυναμούσε με "νόμο" σεβαστό ακόμη και από τους κατακτητές. Η εκκλησία ήταν κυβωτός της ορθοδοξίας και προστάτης και φύλακας του γένους.

Στο Μηναίο του Οκτωβρίου υπάρχει λεπτομερής περιγραφή μιάς θεομηνίας καταστροφής του 1854. Η θεομηνία

αυτή διασταυρώνεται και από άλλες πηγές.

Ανέφερα μόνον δύο περιπτώσεις για να διαπιστώσουμε την αξία όλων αυτών που υπάρχουν καταχωρημένα στα εκκλησιαστικά βιβλία του μικρού χωριού Φαράγγι (Γκουβέρι) Πωγωνίου.

Όταν διαβάσει κανείς όλα αυτά θα καταλάβει ότι "οι ρεπόρτερς του γένους" έκαναν σωστά τη δουλειά τους με συνέπεια και ευθύνη, ευσευδιστά.

Οι ενθυμώσεις αναφέρονται σε όλα τα γεγονότα. Έτσι διαβάσαμε σημειώσεις για γεγονότα όπως η επανάσταση του Γκιωλέκα. Στο κίνημα του Θεοδωράκη Γρίβα το 1854 (Κριμαϊκός πόλεμος). Η ίδρυση Ρωσικού προξενείου στα Γιάννενα το 1858. Η επανάσταση στην Κρήτη 1866-69. Τα Λυκουρσιακά 1878 κλπ. Ενθυμώσεις που θυμίζουν Μετεωρολογικό δελτίο. Άλλες που κάνουν λόγο για την ακρίβεια και τις τρεις ειδών πρώτης ανάγκης. Μία απαγωγή μετά φόνου και ποικίλα άλλα θέματα. Υπάρχουν σημειώσεις ακόμη και γιά τα γεγονότα του Β' παγκόσμιου πολέμου 1940-45 και της κατοχής. Αξιοσημείωτες δύο ενθυμώσεις που κάνουν λόγο για τη λειτουργία σχολείου στο Γκουβέρι. Ο παπα-Πάνος που ήταν και δάσκαλος το 1877 γράφει ότι μόνο 10 μέρες (15-25 Αυγούστου) διακοπές είχαν οι μαθητές. Μία απογραφή το 1884, ποιοι παπαδες υπηρέτησαν στο Φαράγγι και πολλά άλλα. Η εργασία αυτή του Κώστα Κωστόυλα είναι πολύ σημαντική. Φέρνει στην επιφάνεια μία σημαντική πηγή ιστορικής μαρτυρίας του τόπου. Με το βιβλίο αυτό δείχνει το δρόμο για μία γενικότερη έρευνα στον τομέα αυτόν. Αλλού πολύ και αλλού λίγο, σε όλα σχεδόν τα χωριά υπήρχε η τάση αυτή των σημειώσεων στα εκκλησιαστικά βιβλία. Μία λεπτομερής έρευνα πολλά θα έχει να ωφεληθεί η ιστορία της επαρχίας. Όπως και ο ίδιος γράφει: "Οι μαρτυρίες των ειδησεογράφων του γένους που σώθηκαν στο Γκουβέρι αντανάκλουν την ατμόσφαιρα και όλου του Πωγωνίου".

Είναι το βιβλίο που πρέπει να διαβάσουν όλοι οι Πωγωνήσιοι. Για τους Φαραγγιώτες είναι μία ιδιαίτερη τιμή.

Αξίζουν συχαρητήρια στον Κώστα Κωστόυλα.

Αθανάσιος Δέμος

Θανάσης Μπόλος - Μπιρμπίλης
"Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ"

Ένας παλιός δάσκαλος, ένας εκπαιδευτικός με γνώση και μεράκι, προικισμένος με ιδιαίτερα αποθέματα ηγευρωτισμού, συμμαζεύει και συγκέντρωσε με επιμέλεια και φροντίδα και μακροχρόνια επιμονή, μοναδικά έργα της δημοτικής μας ποίησης. Τραγούδια του Γάμου και της αγάπης από το Πωγωνί της εννιάς Ηπείρου, από το Χλωμό, την πατρίδα του Θανάσης Μπόλου, εκεί όπου γεννήθηκε κι όπου προσέφερε τις υπηρεσίες του στα παιδάκια, τα βορειοηπειρωτόπουλα.

Διαμάντια της λαϊκής παράδοσης αιώνων, είναι τα τραγούδια της πιο όμορφης και γλυκιές ανθρώπινης ώρας. Ύμνοι

Γράφει ο
Κ. Ν. Σακελλαρίου
Επίτ. Επιθεωρητής Δ.Δ.

στη νιότη και την ομορφιά αποτελούν τα δημοτικά μας τραγούδια για τη νύφη και το γαμπρό, έτσι απλά και γνήσια, όπως μόνον η δημοτική μας ποίηση μπορεί να δώσει.

"Εμορφή που 'ναι η νύφη μας, σαν το μαργαριτάρι, σαν τη μαγισία τη δροσιά, που πέφτει στο χορτάρι..."

"Σήμερα ν' άσπρος ουρανός, σήμερα ν' άσπρη μέρα σήμερα στεφανώνεται αητός την περστέρα..."

Παρομοιώσεις και μεταφορές, εικόνες από τη μητέρα φύση, πλουτίζουν τη δημοτική μας γλώσσα με την ενοικονομική της ακρίβεια και τη λάμψη στην έκφραση του ποιητικού λόγου.

Ο Θανάσης Μπόλος μας λέει ότι, τα τραγούδια τραγουδιούνται από τους άνδρες και τις γυναίκες ξεχωριστά... Στο μεταξύ ο χορός μεστώνει. Εξήντα, ογδόντα κι εκατό ακόμα άνδρες και γυναίκες έφτιαχναν ένα μεγαλόπρεπο ημικύκλιο γαϊτάνι...

Όχι πλάτυνε χορό, και στρογγυλογύριζε, για να ιδώ τα νιάματα...

Ο χορός πηγαίνει γαϊτάνι. Καθόλου παραστράτηματα, καθόλου απειρίσκεπτα ξεφωνητά στο τραγούδι. Κάθε χορευτής κρατάει να κρατήσει το μεγαλείο του χορού... Δεν νοείται στη δημοτική μας παράδοση, ποίηση και στιχό χωρίς μουσική επένδυση, χωρίς τραγούδι. Δεν νοείται στη δημοτική μας παράδοση, τραγούδι χωρίς χορό, χωρίς την έκφραση του σώματος στο ρυθμό και τη μελωδία. Δεν γίνεται κοινωνική εκδήλωση, γλέντι, γάμος, πανηγύρι, χωρίς τραγούδι, χωρίς χορό αλλά και χωρίς στολισμό. Πολύχρωμες κεντήτες, πανέμορφες φορεσιές, στολισμένες με περίτεχνα κοσμήματα. Έτσι, όλα είναι φυσικό και η λαϊκή ορχήστρα που παρακολουθεί τη γιορτή, να στέκει σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο. "Το κλαρίνο, τα βιολιά, το λαούτο, το ντέφι, η τέλεια στο είδος της και άφραση στη μελωδικότητα λαϊκή ορχήστρα...", χαρακτηρίζει ο συγγραφέας μας.

Ο Θανάσης Μπόλος οδεύει τη γιορτή του Γάμου από την αρχή, από τις μέρες της προετοιμασίας, με την ποικιλία των ξε-

χωριστών εκδηλώσεων. Σημειώνει ότι, κάθε συμπόσιο, κάθε διασκέδαση, κάθε γάμος ή άρχιζε με το γνωστό κλασικό μοιρολόγι. "Δεν ήταν πένθος. Παρά η ανάμνηση και η εκτίμηση εκείνων που υπήρχαν άλλοτε εδώ και τώρα ήταν απόντες. Εκπιούνται οι πονεμένοι και οι καταδικασμένοι από τη ζωή". Ήθελε το έθιμο, το πρώτο τραγούδι, το μοιρολόγι, να σημαίνει ότι δεν ξεχνούνται οι ατυχισμένες και οι χαμένοι στα ξένα.

Ακολουθεί ο "Σκάρος" και ο "ύμνος των λαλιτάδων". Μ' όλα αυτά βρίσκουμε ακόμα στην "βδομάδα προ του γάμου". Περιλαμβάνει, τη χαρά για τα ξύλα, το προκοσμήμα, το δέπνιο και το χορό του Σαββάτου. Η Κυριακή του γάμου. Ευχήτρια, ο Κουρέας, στην αυλή της νύφης, το πόσιμο της νύφης. Τα στεφάνια, στο καινούργιο σπίτι, ο μεγάλος χορός. "Κι ενώ ο ήλιος δείχνει περασμένο το μεσοπρινόμα, το έθιμο απαιτούσε μεγάλον χορό. Σε μέρος ανοιχτό για να συρτανίσουν όλοι οι άνθρωποι του χωριού.

Εμπήκ' η νύφη στο χορό, ματάκια - ματάκια

σειγώντας και λυγιάντας, ματάκια - λυγιάμενα

Για έβγ' αφέντη πεθερέ, ματάκια - ματάκια,

Να ιδείς την κυρά - νύφη, ματάκια - λυγιάμενα

Το πως χορεύει στο χορό, ματάκια - ματάκια,

Σειγιάντας και λυγιάντας, ματάκια - λυγιάμενα.

Μέσ' στη νεραντζιά γοπάνω και στη λειμόνια ποκάτω Άφησα 'να δακτυλίδι

Απάνω στην τριανταφυλιά Κάνουν οι πέρδικες φωλιά Με σύρμα και με μάλαμα

Όλα τα πουλάκια ζυγά - ζυγά Τα χελιδνάκια ζευγαρωτά Το 'ρημο τ' απόνει το μοναχό Κάθεται στον πύργο κυρλαλεί

"Σαν πήραν πιο φόρα οι γλυκόφωνες τραγουδίστριες, ένα αφήνουν κι άλλο αρχινάνε". Στους γάμους οι άνθρωποι ζήμωσαν τραγουδώντας στο τραπέζι και τραγουδώντας στο χορό.

Ανάπτυξαν έτσι ένα σύμπλεγμα τραγουδιών που δεν έχουν τελειωμό. "Τα τραγούδια του έθιμου για τη νύφη και το γαμπρό, δείχνουν το βάθος της ιστορίας μας, την καλλιτεχνία και τη λεπτότητα των προγόνων μας, άρα και τη δική μας".

Στο τραπέζι της Κυριακής οι Συμπέθεροι αναμεταξύ τους τραγουδώντας, "Χίλια καλώς ορίστε, συμπέθεροι και νουύργιοι..." Ο κλαρινιστής αρχίζει το σκοπό. "Μπαίνω μέσ' στ' αμπέλι σα νοικοκυρά, Να κι ο νοικοκύρης πόρχεται κοινά..." Να τώρα η γλυκιά φωνή του παππά, "μύρο πόχει το τραπέζι και από ελιάς κλω νάρι... σέρν' αγέρας πέφτουν τ' άνθρα και μυρίζει το τραπέζι και μυρίζει η μάνα μόσκο και μυρίζει ο κόσμος όλος".

Και μυρίζει ο κόσμος όλος... μοσκοβολιά βορειοηπειρωτικής ελληνικής ψυχής... πουύρεται από τα βάθη των ελληνικών αιώνων... μαζί με την αρχέγονη αρμονία των πολυφωνικών τραγουδιών του Πωγωνίου και της Δερπόλης.

ΟΛΓΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΙΝΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΙΝΑΣ

Στις 29 Αυγούστου ετελέσθησαν μνημόσυνα, στην Νέα Υόρκη Η.Π.Α., τον Παλαιόπυργο Πωγωνίου και στους Αγίους Σαράντα, για την συμπλήρωση σαράντα ημερών από την αποβίωση της Ολγας Γεωργίου Κουτσουμπίνα στη Νέα Υόρκη. Το τραπέζι της μακαρίας στον Παλαιόπυργο έγινε ψηλά στον Αη-Γιώργη και την φροντίδα για το τραπέζι είχε ο

εξάδελφος της αείμνηστης Δημ. Χ. Παπαγεωργίου και στους Αγίους Σαράντα ο Γεώργιος Αθ Μάνος. Και με τις δύο αυτές ευκαιρίες θλίψης τιμήθηκε και η μνήμη του συζύγου της Γεωργίου Κουτσουμπίνα, εν ζωή, διακεκριμένου Έλληνα Προξενικού και ευγενή, ανωτερότητα και ευγένεια. Εχουμε λοιπόν πολλά να θυμούμαστε από την μητέρα και γιαγιά, και τον πατέρα και παππού μας να τους σεβόμαστε και για να τιμούμε τη μνήμη τους και το όνομά τους.

Τέλος πιστεύω, με ιδιαίτερη και δικαιολογημένη υπερηφάνεια και με τη δέουσα μετριοφροσύνη ότι οι αγαπημένοι και αλησμόνητοι γονείς μας παππούς και γιαγιά ανήκουν σε εκείνους τους ανθρώπους οι οποίοι με την προσφορά τους δικαίως κερδίζουν την εκτίμηση, αγάπη και σεβασμό των συγγενών, φίλων και κοινωνίας. Ετσι, και αν φεύγουν δεν σβήνουν, η ανάμνησή τους μένει στους επιζώντες, στους παρόντες και στους επερχόμενους. Η μνήμη και η θύμηση της Ολγας Γ. Κουτσουμπίνα και του Γεωργίου Ι. Κουτσουμπίνα θα περιβάλλονται πάντοτε από βαθύ σεβασμό, απεραντη αγάπη και μεγάλη εκτίμηση.

ψυχος, ενθουσιώδης και ευφυής με ισχυρή θέληση και ιδιοσυγκρασία. Ήταν ο άξιος αρχηγός μας η αρχόντισσα Μητέρα και γιαγιά. Ήταν η "ταριαστή γυναίκα του "κιμάρη" - αρχοντάνθρωπου- Γεώργου Κουτσουμπίνα. Την θέση, τώρα, παίρνουν, κατά κάποιο τρόπο, οι πολλές, ωραίες και έντονες αναμνήσεις, οι οποίες, μαζί με τις χρήσιμες γνώμες, και καθοδηγητι-

κός συμβουλές κάνουν όλα αυτά τη θύμηση και μνήμη της αμάραντη. Εκείνο όμως που θυμάμαι εντονότερα και δεσπόζει και κυριαρχεί στη σκέψή μου είναι οι συμβουλές και παραινέσεις τους "... Να στέκεστε πάντα ψηλά". Λόγια που καθρεφτίζουν αξιοπρέπεια, ανωτερότητα και ευγένεια. Εχουμε λοιπόν πολλά να θυμούμαστε από την μητέρα και γιαγιά, και τον πατέρα και παππού μας να τους σεβόμαστε και για να τιμούμε τη μνήμη τους και το όνομά τους.

Τέλος πιστεύω, με ιδιαίτερη και δικαιολογημένη υπερηφάνεια και με τη δέουσα μετριοφροσύνη ότι οι αγαπημένοι και αλησμόνητοι γονείς μας παππούς και γιαγιά ανήκουν σε εκείνους τους ανθρώπους οι οποίοι με την προσφορά τους δικαίως κερδίζουν την εκτίμηση, αγάπη και σεβασμό των συγγενών, φίλων και κοινωνίας. Ετσι, και αν φεύγουν δεν σβήνουν, η ανάμνησή τους μένει στους επιζώντες, στους παρόντες και στους επερχόμενους. Η μνήμη και η θύμηση της Ολγας Γ. Κουτσουμπίνα και του Γεωργίου Ι. Κουτσουμπίνα θα περιβάλλονται πάντοτε από βαθύ σεβασμό, απεραντη αγάπη και μεγάλη εκτίμηση.

Σπύρος Γ. Κουτσουμπίνας

ΟΙ ΒΗΣΣΑΝΙΩΤΕΣ ΘΕΛΟΥΝ
ΕΠΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
ΨΗΦΙΣΜΑ

Σήμερα την 26η Σεπτεμβρίου 1999 ημέρα Κυριακή και ώρα 11.00 π.μ. η Λαϊκή Συνέλευση που πραγματοποιήθηκε στο Δημοτικό Διαμέρισμα Βήσσανης του Δήμου Δελβινάκιου σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν.2539/1997, η οποία συγκλήθηκε νομότυπα και παρουσία του Δημάρχου και μελών του Δημοτικού Συμβουλίου αποφάσισε ομόφωνα τα εξής:

1.- Εγκρίνει την αριθ. 39/1999 ομόφωνη απόφαση του Τοπικού Συμβουλίου Βήσσανης για την επανασύσταση της Κοινότητας Βήσσανης.

2.- Εγκρίνει ομόφωνα την επαναλειτουργία του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και του Ταχυδρομικού Γραφείου όπως λειτουργούσε τούτο πριν το θεσμό των συνενώσεων.

3.- Εγκρίνει ομόφωνα και καλεί την Δημοτική Αρχή να εξοφλεί τους λογαριασμούς ΔΕΗ αφού τα τέλη ύδρευσης πληρώνονται κανονικά από τους κατοίκους του Δημοτικού Διαμερίσματος Βήσσανης.

4.- Εγκρίνει ομόφωνα το Τεχνικό Πρόγραμμα του Τοπικού Συμβουλίου σε ότι αφορά τις παρεμβάσεις στο Δημοτικό Σχολείο Βήσσανης (αφοδευτήρια, κεντρική θέρμανση) και καλεί την Δημο-

τική Αρχή να προβεί άμεσα στην έναρξη των εργασιών,

5.- Εγκρίνει ομόφωνα την λειτοργία της Κ.Ε.Α.Β. (Κοινωνικής Επιχείρησης Ανάπτυξης Βήσσανης) και τον ορισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με την αριθ. 48/1999 ομόφωνη απόφαση του Τοπικού Συμβουλίου και καλεί την Δημοτική Αρχή να αποδώσει εις την επιχείρηση το αρχικό κεφάλαιο ποσού 1.700.000 δρχ σύμφωνα με το καταστατικό της, που το οποίο ήταν εξασφαλισμένο και παραδόθηκε στο Δήμο ως μέρος του χρηματικού υπόλοιπου έτους 1998

6.- Η Λαϊκή Συνέλευση αποφάσισε τα παραπάνω να διαβαστούν διά μέσθ του Τοπικού Συμβουλίου Βήσσανης στους κάτωθι αρμόδιους φορείς και τους παρακαλεί για τις περαιτέρω ενέργειές τους

- 1.Δήμο Δελβινάκιου
- 2.Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου
- 3.Νομάρχη Ιωαννίνων
- 4.Βουλευτές Ν. Ιωαννίνων
- 5.Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης
- 6.Υπουργείο Συγκοινωνιών.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΚΩΝ/ΝΟΣ Β. ΔΕΣΗΣ
Ετών 82

Α σύγκριτος πατριδολάτρης και ανυπόκριτα καλοκάγαθος υπήρξε ο μακαρίτης Ντίνος-Δέσης. Πρωτοπόρος σε κάθε συλλογική προσπάθεια της Αδελφότητας του χωριού, που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, όπου και οι περισσότεροι λαχανοκαστίτες. Μιά ζωή περασμένη να οδόντα-στάθηκε ταπεινός και ασίγηστος υπηρέτης του χωριού και των συχωριανών του. Η καρδιά του, ο νους του και η ψυχή του λαχτάριζαν σε κάθε πρωτόβουλη και προσπάθεια, που θα απέβαιναν ευεργετικές για τα χωριά και τους κατοίκους τους.

Δεμένος με τις παραδόσεις και τις ηπειρωτικές αρετές, χάραξε μία ξεχωριστή σελίδα στην ιστορία του χωριού. Δραστηριότητες και παρουσίες που θα κρατούν για πολλές γενιές, ζωντανή τη μορφή του, όχι μόνον στο στενό χωριανό περιβάλλον αλλά και τον ευρύτερο του ΚΑΠΗ Θεσσαλονίκης, που απετέλει τακτικό και δραστήριο μέλος.

Για την παραγωγική άνοδο του

χωριού δεν εφείσθη σημαντικής δαπάνης - καίτοι συνταξιούχος αστεργάτης - και κόπου, προκειμένου να μεταφέρει από Θεσσαλονίκη φημισμένες ποικιλίες σπιροφόρων δένδρων, για φύτευση από τους χωριανούς του.

Η παρουσία του στο χωριό εσημειώοντο αδιάλειπτα σε γιορτές, πανηγύρεις και τοπικές εκδηλώσεις, προσθέτοντας μία νότα αισιοδοξίας, γιά την ενότητα και την πρόοδο του χωριού. Το χάρμα της Θεσσαλονίκης, ας κρατιέται ελαφρό πάνω από το μνήμη του και η θύμηση της πατριδολατρίας του, ας κινεί το νού, τα χέρια και τα βήματα των χωριανών του σε έργα και δραστηριότητες, που θα κρατούν αξιοζήλευτο το χωριό και αξιοσεβάστη τη μνήμη εκείνου.

Ο χρόνος ας στέκεται καταλύτης στον πόνο της συζύγου του και του αδελφού του.

Ωραιόκατρο-Πωγωνίου
Οκτωβ. 1999.
Κ. Ι. Τ.

ΟΙ ΧΑΡΑΥΓΙΩΤΕΣ ΣΙΚΑΓΟΥ ΤΟ ΓΛΕΝΤΗΣΑΝ

Οι Χαραυγιώτες του Σικάγου έχουν μία από τις πιο δυναμικές Αδελφότητες της Ομογένειας στην Αμερική. Η Αδελφότητα Χαραυγιωτών Σικάγου "Ο Άγιος Δημήτριος" έχει να παρουσιάσει σημαντικό έργο με εκδηλώσεις που διατηρούν του χωριανικούς δεσμούς και με συμβολή σε κοινωνικά έργα στο χωριό τους. Επί σειρά ετών διατελεί ως πρόεδρος ο Βασίλης Παρτάλης, που είναι και ο ιδρυτής της Αδελφότητας, πρωτοστατεί στις εκδηλώσεις και είναι η ψυχή του Σωματείου μαζί με τους συνεργάτες που αποτελούν το Συμβούλιο. Στις 18 Σεπτεμβρίου οργάνωσαν την ετήσια χοροεσπερίδα εις την νέα αίθουσα του Αγίου Γεωργίου με μεγάλη συμμετοχή και γλέντησαν με το κλαρίνο του Πέτρου Λούκα, τραγούδι ο Αντ. Κυρίτης, ντέφι ο Γ. Ράμπος και την τοπική ορ-

χήστρα των αδελφών Πανόπουλου. Γλέντησαν με κέφι και ενθουσιασμό που κράτησε μέχρι τις πέντε το πρωί. Ο πρόεδρος κ. Βασίλης Παρτάλης ευχαρίστησε όλους τους παρευρεθέντες αφιψώνοντας χρόνο, κόπους και χρήμα και τούς ευχήθηκε καλή διασκέδαση. Δήλωσε ο πρόεδρος πως είναι η τελευταία φορά που εργάζεται ως πρόεδρος για να αναλάβουν και άλλοι νεώτεροι. Λίγοι όμως τον πίστεψαν γιατί πιστεύουν ότι μπορεί να προσφέρει κι' άλλα χωρίς αυτό να αποκλείει να μπουν και νέοι Χαραυγιώτες στο Συμβούλιο. Για να συνεχίσουν μία καλή και παραγωγική ιστορία και παράδοση της Αδελφότητας. Εμείς περιμένουμε πάντοτε νέα από τη δράση τους, καθώς και από τις άλλες Πωγωνισιακές Αδελφότητες Αμερικής για την ενημέρωση των συμπατριωτών μας.

ΑΝΑΜΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΠΑΝΗΓΥΡΙΟΥ ΣΤΟΝ ΚΑΚΟΛΑΚΚΟ

Οι Κακολακκίτες πανηγύριζαν παλαιότερα του Αγίου Δημητρίου στη μνήμη του οποίου είχε και η εκκλησία του χωριού. Το γύρισαν όμως και αυτοί και έκαναν το πανηγύρι τους καλοκαιρινό, στις 15 Αυγούστου. Δεν έπαψαν όμως να διατηρούν και μία ανάμνηση του παλιού τους πανηγυριού. Ετσι και

εφέτος μαζεύτηκαν και το θυμήθηκαν. Λειτουργήθηκαν και έστρωσαν το κοινό τραπέζι και το γλέντησαν Κακολακκίτικα. Πάνω από 60 άτομα αναμνήστηκαν του παλιού πανηγυριού και στο τραπέζι μοιράστηκαν το "μενού", που ετοίμασε η επιτροπή. Νάχουν κουράγιο να συνεχίσουν.

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗ

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα γιορτάστηκε στην Πωγωνιανή η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940. Μετά την θεία λειτουργία εψάλει δοξολογία στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου. Επειτα ακολούθησε παρέλαση στην πλατεία του χωριού των μαθητών και μαθητριών του Γυμνασίου-Λυκείου, του Δημοτικού Σχολείου και των Επαγγελματιών Σχολών ΛΑΤΣΗ. Ακολού-

θησε επιμνημόσυνη δέηση στο ηρώο του χωριού όπου και κατατέθηκαν στεφάνια. Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο δημοδιδάσκαλος κ. Ιωάννης Μυριούνης στο αμφιθέατρο του Γυμνασίου. Στη συνέχεια το Κοινοτικό συμβούλιο παρέθεσε δεξίωση με πλούσιο μπουφέ στο κοινοτικό κατάστημα.

Γ. Π.

M.M.B.

M.M.B. ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.

Φοροτεχνικά, Λογιστικά,
Οικονομοτεχνικές μελέτες

Μιχαήλ Αγγέλου 5
45392 Ιωάννινα
τηλ.: 0651-64610, 64611
fax: 0651-64611

Μάριος Βίλλης

Ηλεκτρ. Μηχανικός Η/Υ
Υπεύθυνος Μηχανοργάνωσης

e-mail: mmb@otenet.gr

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ!

- ➔ Δεν έχουν παράπονο από τον Οκτώβρη οι καθυστερημένοι παραθεριστές των χωριών μας. Ήταν πράγματι ένα παραδοσιακό μικρό καλοκαιράκι!
- ➔ Μάζεψαν και τα καρύδια και τα μύγδαλα και τα πέργουλα και μερικοί εβγαλαν και το τσίπουρο.
- ➔ Και τώρα καλό Χειμώνα και του χρόνου τα χωριά εκεί είναι περιμένουν.
- ➔ Οκτωβρης! Είναι μέσα και η επέτειος του ΟΧΙ. Φαίνεται όμως πως το ξεχνάμε πως το Τάγμα Πωγωνίου, δηλαδή οι Πωγωνήσιοι, ήταν τότε στις επάλξεις του Έθνους.
- ➔ Δεν είδαμε ούτε ένα στεφάνι ξεχασμένο στην αναμνηστική στήλη στο Χάνι Δελβινάκι.
- ➔ Εκτός αν τόφαγε κανένα γομάρι, αν και δεν υπάρχουν πλέον ούτε για δείγμα.
- ➔ Διχασμός στην τέως Επαρχία Πωγωνίου στην μεταΚαποδιστριακή περίοδο. Διχασμός στην... επίβλεψη!
- ➔ Ο Περιφερειάρχης έχει αναλάβει το Δήμο Δελβινακίου γιαυτό και παρακολούθησε και την συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου προσωπικά!
- ➔ Το Δήμο Ανω Πωγωνίου όμως παρακολουθεί ο Νομάρχης που κι' αυτός παρακολούθησε την συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου!
- ➔ Να δούμε ποιός θα βγει ...καλύτερος! Και πιο... ανοιχτοχέρης! Μέχρι στιγμής καταγράφονται καλά λόγια και καλές... προθέσεις! Να μη χάνουμε και την ελπίδα!
- ➔ Ένα χρόνο συμπληρώνουν οι Καποδιστριακοί Δήμοι και Κοινότητες! Ποιός κατάλαβε τι άλλαξε και πόσο ευδοκίμει ο νέος θεσμός;
- ➔ Ένας χρόνος και κάτι συμπληρώνεται από την σύναξη Καστανής όπου είχαν ακουστεί πολλά προγραμματικά των υποψήφιων! Ποιός θυμάται τώρα εκείνη την Δημοτική Επιχείρηση Ηλεκτρισμού Ρογοζίου και Γορμού;
- ➔ Επειδή είπαν πως θα εξοικονομούσε ο Δήμος πάνω από 100 εκατομμύρια το χρόνο!
- ➔ Και επειδή τώρα το χρέος του Δήμου πλησιάζει τα 30 εκατομμύρια! Μόνο!
- ➔ Καλά τσίπουρα και ρακιά θα έχουμε εφέτος. Έτσι λένε οι ...εισαγωγείς σταφυλιών από άλλες περιοχές! Από κρασί δεν συζητάμε. Μετοημένα τα ...κουντάλια!
- ➔ Εστω κι' έτσι δική μας είναι η απόσταση. Και η τέχνη!
- ➔ Είναι η μόνη γεύση που διατηρεί την αυθεντικότητα και την ανάμνηση του χωριού.
- ➔ Ας την απολαύσουμε και ας αναμνησθούμε καλών ημερών.

Κ.Χ.Κ.

Η ΠΟΤΟΠΟΙΑ - ΚΑΒΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Παλαιολόγου 4-Ιωάννινα, Τηλ. 27.094
Για τις γιορτές, πανηγύρια και κάθε μέρα ποτά και κρασιά σε πλούσια συλλογή